

Naruszenie bankowej umowy o prowadzenie rachunku IKE

Bankowa umowa o prowadzenie indywidualnego konta emerytalnego (umowa IKE) jest jedną z najsilniej regulowanych ustawowo umów spośród wszystkich rodzajów umów rachunku bankowego. Niniejszy artykuł poświęcony jest przedstawieniu wymogów ustawowych wobec umowy IKE oraz omówieniu skutków ich naruszeń na każdym etapie kontraktowania stron tej umowy.

JAN SZUSZKIEWICZ

Funkcje umowy IKE oraz ich konsekwencje w prawie prywatnym

Funkcje umowy o prowadzenie IKE można przedstawić ze względu na interesy trzech grup podmiotów. Dla państwa, ze względu na ograniczenia finansowe systemu obowiązkowych ubezpieczeń społecznych oraz aktualną sytuację demograficzną, istotne było uzupełnienie tego systemu o element samodzielnie gromadzenia oszczędności emerytalnych przez obywateli¹. Dla osób fizycznych ważne jest otrzymywanie godziwych emerytur, których system ZUS nie gwarantuje. Ponieważ jednak samodzielne oszczędzanie na emeryturę wymaga wieloletniej dyscypliny, uznano, że proces ten łatwiej będzie przebiegać w ramach systemu prawnego oferującego zachętę do regularnego oszczędzania. Oszczędzanie odbywać się ma za pośrednictwem instytucji finansowych, gwarantujących bezpieczeństwo tych oszczędności oraz korzystających z nich w celach inwestycyjnych (np. banków). Instytucje te otrzymują w zamian dochody z tytułu opłat i prowizji oraz uzyskują źródło dodatkowego, teoretycznie bardziej stabilnego kapitału niż np. ze zwykłych depozytów bankowych.

Podstawową zachętą dla osób fizycznych do regularnego gromadzenia oszczędności emerytalnych w ramach IKE są ulgi podatkowe. Przy spełnieniu ustawowych przesłanek, określonych w art. 4 ust. 1 u.i.k.e.², łączne odsetki kapitałowe od zgromadzonych na IKE oszczędności są zwolnione z podatku od dochodów kapitałowych na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 58a u.p.d.o.f.³. Innymi słowy realizacja programu IKE rodzi przychód, który

¹ W kwestii podstawowych założeń regulacji zob. A. Kopeć, K. Niziołek, P. Paczkowski, *Indywidualne konta emerytalne. Komentarz*, Warszawa 2005; *Uzasadnienie rządowego projektu ustawy o indywidualnych kontach emerytalnych*, druk sejmowy z 1.09.2003 r., nr 1942, www.sejm.gov.pl, s. 23 i n.

² Ustawa z 20.04.2004 r. o indywidualnych kontach emerytalnych oraz indywidualnych kontach zabezpieczenia emerytalnego (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 1776), dalej: „u.i.k.e.”.

³ Ustawa z 26.07.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 2032, ze zm.), dalej: „u.p.d.o.f.”.